

Az őszi erdősítések előkészítése

GENERSICH LÁSZLÓ

Rohamlépésben közeledik az idő, amikor az ország jövő fahozamának megtermelése érdekében az erdőművelő ismét komoly feladatokkal áll szemben.

Hosszú évek tapasztalata igen sok probléma megoldásánál a jól képzett és gondolkodó erdőművelő részére hathatós segítségül szolgál.

Mégis mindez kevésnek bizonyul akkor, ha párhuzamot vonunk a régi és újabb megállapítások között. A tudomány fejlődik s azzal lépést kell tartani. Ahhoz, hogy munkáját jól végezhesse az erdőművelő, előre kell felkészülnie, sokszor évekkel megelőzve a kivitelezés idejét.

Az őszi folyamán erdő-ítésre kerülő területek helyszínelése befejezéshez közeledik. Ott, ahol annak szükségszerűsége felmerül, talajvizsgálatok, növényi társulások vizsgálata stb. mindmennyi lehetőség áll rendelkezésére, hogy most már a fafaj megválasztásánál hibát ne kövessen el.

A kiültetésre kerülő csemetéket felneveltük. Az elkövetkező időben gondoskodnunk kell egyrészt az őszi erdősítésekhez szükséges magvak begyűjtéséről, de gondoskodnunk kell az elkövetkezendő évek csemeteneveléséhez szükséges magvak begyűjtéséről is.

Feladatainkat részletes tervekben rögzítettük. A tervfeladatok pontos és kifogástalan végrehajtása, ennek megszervezése nem könnyű feladat, amikor munkaerőről is gondoskodnunk kell.

Országunk gyors ütemben fejlődő ipara sok munkaerőt von el, s egyre jobban érezzük a nehézségeket a munkaerő szervezése során.

Ebben a kérdésben hathatós segítségünkre van a Szovjetunió által rendelkezésünkre adott gépek különböző fajtája, azonban ez a Szovjetuniótól eltérő adottságaink miatt csak egy hányadát szolgálja ma még a szükségleteinknek.

Az erdősítésekkel összefügg továbbá a talajelőkészítések különböző fajtája is. Ez az erdősítések megkezdését hetekkel, esetleg évekkel is megelőzheti.

Tehát ahhoz, hogy munkánk a lehető legnagyobb eredménnyel záruljon, igen körültekintően és megfontoltan kell terveznünk.

Lássuk most már azokat az elveket, melyekkel népgazdaságunk által rendelkezésünkre adott több milliós beruházással, a takarékoság szem előtt tartása mellett legeredményesebben sáfárkodhatunk.

Elsősorban is erdősítéseinkhez mindig megfelelő fejlődésű, jó gyökérzettel rendelkező csemetéket kell nevelnünk. Ott, ahol annak szükségszerűsége fennáll, iskolázott csemetékről is gondoskodnunk kell. Jó a gyökérzet akkor, ha arányban van a törzzsel és hajszálgyökerekkel bőven rendelkezik. Az így nevelt csemeték biztosabb megmaradást ígérnek.

Soron következik a csemeték helyes, roncsolásmentes kiemelése. Ezen a téren ma már rendelkezésre áll csemetekiemelő ekéink különböző fajtája. Minden erdőművelő és csemetekertkezelő kiválaszthatta az adottságainak leginkább megfelelő csemetekiemelő ekét, s ezáltal gyorsabban és olcsóbban, de amellettsérülésmentesebben is végezheti munkáját. Hegyvidéki adottságaink ma még nem mindenütt teszik lehetővé a csemetekiemelőgépek alkalmazását. Ezeken a helyeken egyedüli megoldás a kézi-

erővel való munka. Hogy ezt jól végezhesük, munkavállalóinkat megfelelő oktatásban kell részesíteniünk, de megfelelő jó karban levő szerszámokkal is el kell látnunk. A gondos erdőművelő mindezeket már előkészítette s szerszámkészlete kijavítva, a hiányzók bepótolva, rendelkezésre állanak. Kiemelés után kellő gondot fordítsunk a csemeték osztályozására, kötegelésre, szükség szerinti veremlése, nap és szél elleni védelme és mielőbbi elszállítása kérdéseire. Ezen munkafázisok jó vagy rossz kivitelezése erdősítéseink eredményességét nagyban befolyásolja, sőt megsemmisítheti. Nem lehet e vonalon a legcsekélyebb felületességet vagy hanyagságot eltűnni, mert helyrehozhatatlan, súlyos kár érheti ezáltal népgazdaságunkat.

Fenyőcsemetékre a mondottak hatványozott mértékben vonatkoznak.

A szükséges csomagoló, szállító és stb. kellékek biztosításáról már most történik gondoskodás.

Elültetésre váró csemetéket, az ültetés helyén, vagy annak közvetlen közelében szakszerű és gondos veremléssel tároljuk a felhasználásig. A megfelelő helyek kijelölése szintén időszerűvé válik. Ültetéseink helyén egyes területeken a talajt kellően előkészítettük. A talajelőkészítés a talaj és lejtés szerint különböző. Sík vagy enyhe lejtésű terepen, ahol a talaj követ, gyökérzetet nem tartalmaz, tehát főként új erdők telepítésénél, teljes lehet. A részleges talajművelést ott alkalmazzuk, ahol terepnehézségekkel állunk szemben, vagy a talaj teljes megművelésre nem alkalmas.

Végül kiterjedhet aljnövényzet kitisztítására is. Ezt a beütemezett területen máris elvégeztük.

Ültetést, a sík és teljes szántásra jól előkészített talajon, a Szovjetuniótól kapott gépekkel végezzük. Ezen gépekkel a kézierővel szemben cca. 50%-os megtakarítás érhető el, s emellett nagy jelentőségű, hogy maga az ültetés kevesebb hibával jár. Erdőgazdaságaink a gépeket előkészítették és a tavasz folyamán már begyakorolt munkásokat továbbképzésben részesítik.

Kézierővel való ültetés kívánja a legnagyobb figyelmet, mind a munkavállaló, mind a munkavezető részéről. A csemetét befogadó ültetőgödrök kellő méretű kiképzése az elültetésre váró csemete gyökérhosszának függvénye. Ezt az ültetés előtt rögzíteni kell, mert kihatással van a bérezésre is, de ugyanúgy a csemete helyes elültetésére is. Ezen munkák (normafelvételek) máris folyamatban vannak. A szabálytalan gyökér-elhelyezés megszüntetése érdekében különféle módszert vezettünk be. Ezek közül megemlítsre érdemes az irányító vessző és a keresztbe fektetett ültető vesszővel stb. való ültetési mód.

Több helyen bevezetjük az ékásos ültetést, ami lényegesen meggyorsítja és olcsóbbá teszi erdősítéseinket. Kellő talajon a megmaradási százalék is erősen emelhető a csekélyebb mérvű hibalehetőségek folytán.

Továbbá eddigi tapasztalatainkra támaszkodva megterveztük az őszi ültetések-nél a téli és koratavaszi felfagyás által előidézett kár minimumra való csökkentését. Ezt azzal érjük el, hogy részben melegebb oldalakat, vagy a nagy hóingadozással bíró területeket csak hosszúgyökérzetű, főleg lombcsemetével erdősítjük be az őszi folyamán, míg a lágyabb és rövidebb gyökérzetű bíró fenyőültetéseket a tavaszi idényben vagy a hóingadozásnak kevésbé kitett területeken az őszi folyamán hajtjuk végre.

Továbbá figyelembe vesszük a vadjárta területeket is, ezeket a téli károk miatt lehetőleg a tavaszi idényre ütemezzük.

Megterveztük az erdősítési helyeken a tányérok, vagy pászták kiképzését is, oly módon, hogy az őszi ültetések-nél nagyobb méretű vízfogókat nem alkalmazunk, azokat a tavaszi első ápolás alkalmával képezzük ki. Továbbá vízállásra hajló területen kellő mérvű víztelenítésről gondoskodunk. Ezáltal a felszívódás veszélyét és mérvét akarjuk csökkenteni.

Köztudomásu az a tény, hogy a csemeték szállítása, bármily távolságra is történjen, káros kihatással van a csemetékre, ezért a szállításokat a lehető legrövidebb időre és útra korlátozzuk. Ennek érdekében a csemetekiegyenlítést és szétosztást még augusztus havában elvégezzük. Szállítási tervet készítünk, a legközelebb eső felhasználási körzeteket figyelembe vesszük.

Időszerű feladataink közé tartozik, mint azt már fentebb említettem, a szükséges erdei magvakról való gondoskodás is. A szükségletek felmérése megtörtént. Soron következő munka a magtermést adó állományok, facsoportok, fasorok és sok esetben egyes fák felkeresése és a róluk begyűjthető magmennyiség felbecslése. A mag érési idejének, valamint a legjobb csírázást biztosító érési foknak (hárs-juhar stb.) figyelemmel való kísérése.

Mindezek mellett a begyűjtéshez szükséges munkaerő és felszerelés biztosítása máris időszerűvé vált kérdés. A magasabb 25–40 m magas fák termését begyűjteni nem volt könnyű feladat eddig. Kormányzatunk lehetővé tette, hogy e munkában nagy gyakorlattal rendelkező csehszlovák szakemberek bemutatót tarthattak erdészszakembereinknek és maggyűjtő munkavállalóinknak. Felszerelésükről mintadarabokat hagytak részünkre, melyek legyártás alatt állanak. Kellő gyakorlat megszerzése révén ez a nehéz munka is könnyebbé vált s amellet munkavállalóink részére is jobb keresetet biztosítunk.

Csemetekertjeink vonalán őszi vetéstervünket elkészítettük. A vetések idejében való teljesítése érdekében talajelőkészítési munkálatokat folyamatosan végezzük. Gondoskodás történik az átfekvő magvak kellő tárolásáról, tároló helyek kijelöléséről, tatarozásáról és esetleg újak létesítéséről. Továbbá gondoskodunk, hogy magpergetőinket még a magpergetés megindulása előtt rendbehozzuk, kijavítsuk és a lehetőséghez képest modernizáljuk. Elsőrendű törekvésünket képezi, hogy e vonalon is önellátásunkat biztosíthassuk.

Erdősítéseink védelme érdekében nem feledkezhetünk meg ültetéseink ápolásáról sem, melyeknél a csapadékos időjárás következtében a gyomok erősen felülkerekedtek. Ezen a területeken még a tél beállta előtt sarlózással kell a kiültetett csemetét megszabadítanunk a gyomok nyomásától.

Gépesítési vonalunk még igen kezdetleges állapotban van. Ennek kifejlesztése csúcsponti feladatunk. Állandóan végzünk kísérleteket az újítók által elgondolt eszközök mintadarabjainak legyártását szorgalmazzuk. Meg kell említenem azonban, hogy e vonalon a felszabadulás óta gépesítésünk nagyot fejlődött. Számtalan magvető, talajporhanyító, ültető és csemetekiemelő gépet stb. üzemeltetünk. Erdősítéseink egyrészét gépi vagy lóvontatású kapákkal ápoljuk, az eddigi lassú és költséges kézikapálás helyett. Természetesen az emberi kéz hasznos munkája az erdőművelés vonalán sem lesz teljes mértékben kikapcsolható. Ennek figyelembevételével azonban állandóan harcolunk a gépesítés mennél magasabb szintre való emeléséért.

Erdősítési tervünk végrehajtásának biztosítása érdekében szükségszerű előkészítő munkák megtervezése és azok végrehajtása szakember előtt nem ismeretlen művelet. Örömmre fog szolgálni, ha a jövő erdejének felépítésében, közös ügyünkben, melyet e vonatkozásában is országépítésnek nevezhetünk, néhány alapvető kérdést felvázolva egy lépéssel előre jutottunk.